

Comisia drepturile omului și relații interetnice

RAPORT

la proiectul de lege cu privire la modificarea articolului 1 din Legea nr.296/1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice

(nr.64 din 03.03.2022)

Comisia drepturile omului și relații interetnice a examinat proiectul de lege nominalizat, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, și comunică următoarele.

Potrivit notei informative, prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 12 ianuarie 2021, pentru a remedia carențele legislative referitoare la neincluderea în categoria victimelor represiunilor politice a tuturor categoriilor de copii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele. În fapt, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 12 ianuarie 2021 a fost declarat neconstituțional textul: "copiii persoanelor supuse represiunilor care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copii proveniți din căsătoria încheiată până la represiune".

Curtea Constituțională a statuat că, prin includerea în categoria victimelor represiunii a copiilor născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele, Parlamentul Republicii Moldova a recunoscut prin Legea nr.1225 din 8 decembrie 1992 că aceste persoane au avut de suportat împreună cu părinții toate greutățile și suferințele deportărilor și, respectiv, urmează a fi despăgubite de către stat. În redacția Legii menționate *supra*, situația tuturor copiilor născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele era asemănătoare, indiferent dacă părinții lor s-au căsătorit până la, sau în timpul represiunii, ori dacă femeia represată care a născut era, sau nu era căsătorită.

Adițional, Curtea a constatat că tratamentul diferențiat al unor persoane născute în locurile de represiune sau în drum spre ele, admis de norma contestată, este lipsit de un scop legitim și nu are justificare obiectivă, și rezonabilă. Această normă îi lipsește în mod nejustificat pe cetățenii Republicii Moldova, născuți în locurile de represiune și în drum spre ele, de către o femeie represată necăsătorită sau într-o căsătorie încheiată în timpul represiunii, de dreptul la protecția socială prevăzută de Legea nr.1225 din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

În jurisprudența sa (HCC nr.19 din 24 septembrie 2019), Curtea a statuat că respectarea principiului egalității presupune acordarea aceluiași avantaj tuturor persoanelor aflate în condiții similare, cu excepția cazului în care se demonstrează că tratamentul diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil. Adică, principiul egalității are în vedere interzicerea tratamentelor diferențiate nejustificate.

Articolul 1 din Legea nr.296/1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice urmează a fi modificat în vederea aplicării unui tratament egal pentru toți copiii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele, indiferent dacă părinții lor s-au căsătorit până la, sau în timpul represiunii, ori dacă femeia represată care a născut era sau nu căsătorită.

Prin urmare, *grație acestei intervenții legislative, sub incidența sintagmei de "copiii persoanelor supuse represiunilor politice care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele" vor cădea toate categoriile de copii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele, fie că aceștia provin dintr-o căsătorie încheiată până la represiune, dintr-o căsătorie încheiată în timpul represiunii sau au fost născuți în locurile de represiune, ori în drum spre ele de către o femeie necăsătorită represată, ori de către o femeie necăsătorită, tatăl acestora fiind persoană represată.*

Proiectul a fost avizat pozitiv de 6 comisii permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Totodată, el a fost supus expertizei anticorupție, constatându-se lipsa factorilor de risc care să genereze riscuri de corupție.

Important de menționat că, proiectul a fost consultat și cu Instituția Națională pentru Protecția Drepturilor Omului - Avocatul Poporului (Ombudsmanul), care, în Opinia pe marginea proiectului, salută această inițiativă legislativă și comunică lipsa obiecțiilor sau propunerilor.

Având în vedere cele expuse, cu votul unanim al membrilor Comisiei, se propune examinarea în plenul Parlamentului și adoptarea prezentului proiect de lege în prima lectură.

Iar, urmare a consultării opiniei fracțiunilor parlamentare și, în lipsa obiecțiilor din partea acestora, proiectul de lege poate fi supus votului concomitent și în a doua lectură, ca fiind și cea finală.

Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei

